

Jaarverslag 2014 Genootschap Onze Taal

Onze Taal is een taalinstituut van naam met een indrukwekkende aanhang in ledenaantal en in de sociale media. En ondanks het achterwege laten van contributieverhoging in 2014 en het ontbreken van subsidie, maar mét de steun van duizenden donateurs, kon de vereniging het jaar afsluiten met een goede financiële basis. Maar het genootschap blijft ook zoeken naar een nieuwe, gezonde basis voor zijn dienstverlening.

Financiële situatie en ledental

Op 1 januari 2014 werd de contributie voor het eerst in 9 jaar niet verhoogd; deze bleef € 34,50. Eind december 2014 had de vereniging 29.449 leden; dat is 1,6% minder dan eind 2013 (29.935 leden). Het bereik van de vereniging neemt echter toe doordat de aanhang in de sociale media snel groeit.

In de jaarrekening vallen bij enkele punten verschillen op tussen de begroting voor 2014 en de realisering. De inkomsten uit de contributies vielen € 33.000 hoger uit dan begroot, voor de kosten van een nieuwe opmaak van het tijdschrift was € 34.500 meer begroot dan nodig bleek, en vooruitlopend op een nieuw wervingsplan werd € 5.000 minder uitgegeven aan wervingsadvertenties in bladen. Anderzijds waren de bankkosten te laag ingeschat (- € 10.000) en waren er hogere afschrijvingskosten wegens omvangrijkere investeringen (- € 8.000). Ten slotte droeg de stichting Vrienden van Onze Taal voor € 18.866 de kosten van diverse projecten van het genootschap. Als eindresultaat staat op de jaarrekening over 2014 een positief saldo van € 46.987.

Donaties

Duizenden leden gaven gehoor aan het verzoek een donatie over te maken als aanvulling op hun contributie; tezamen maakten zij in de vorm van giften in het jaar 2014 € 74.684 over aan het genootschap. Dit bedrag ligt op hetzelfde niveau als wat er in 2013 aan donaties werd ontvangen.

Tijdschrift Onze Taal

De jaargang 2014 bestond uit tien nummers met in totaal 368 pagina's. In het blad is in 2014 onder meer aandacht besteed aan de lezingen van het congres 'De wortels van het Nederlands', de vele mogelijkheden van het woord *lekker*, ouderspreuken, beledigende woorden, Chinese karakertekens, het eindexamen Nederlands, verkiezingsmetaforen, het overlijden van Hugo Brandt Corstius, *omdat* versus *doordat*, 'netjes spreken', oude teksten lezen, de invloed van The Beatles op ons taalgebruik, de taal van de wijn, verbasterde autonamen, tekstuele tatoeages, Nederlands-Engels, taalspelletjes, crisismetaforen, theatrale effecten in toespraken, de taal van koning Filip van België, de Bijbel in gewone taal, 'gekke' voornamen, onvertaalbaar Nederlands, de taal van Maarten 't Hart, het telwoord *miljoen*, Surinaams-Nederlands, verwantschap tussen talen, taal en hersenen, en aan het taaljaar 2014. Verder waren er interviews met Geert Joris van de Taalunie, Nelleke Noordervliet, Wim Daniëls, de makers van Van Dale, cartoonist Hein de Kort en taalkundige Joop van der Horst.

Redactie

De redactie van Onze Taal kwam in 2014 tienmaal bijeen. Behalve uit het onderhouden van contacten met (mogelijke) auteurs en het samenstellen, laten illustreren, uitvoerig redigeren en corrigeren van het blad, bestaat het werk van de redactie ook uit het schrijven van enkele maandelijkse rubrieken en van grotere artikelen. In 2014 ging een vernieuwing van het tijdschrift in: nieuwe rubrieken en een herziening van de vormgeving.

Door de bureauredactie werd een nieuw 'platform' ingevoerd om de weergave van de digitale versie van Onze Taal ook geschikt te maken voor iPads en tablets. De bureauredactie maakte verder de Taalagenda Onze Taal, verzorgt de eindredactie van de uitgave TLPST, draagt dagelijks bij aan de Facebookpagina, voorziet in het taalnieuws op de website en onderhoudt de website van het genootschap.

Bij de (bureau)redactie waren eind 2014 vier medewerkers werkzaam met een gemiddelde aanstelling van 32 uur per week. De hoogleraren Jaap de Jong en Peter-Arno Coppen zijn al vele jaren als extern redacteur lid van de redactie.

Taaladviesdienst

Taaladviezen

Het totale aantal verzoeken om taaladvies ligt al vanaf 2008 rond de 13.000 per jaar. In 2014 liep dat licht terug tot 12.200. Een zesde deel daarvan (2.044 vragen) is voor de Taalunie beantwoord in het kader van het betaalde project Taaladvies.net. Nog net het grootste deel (4641) van de vragen, 38%, kwam per telefoon binnen (in 2013: 43%, 2011: 53%). 35% van de vragen kwam per e-mail binnen (in 2013: 37%, in 2010: 42%).

De sterkste toename is opnieuw te zien in het aantal taaladviezen verspreid via Twitter: van 650 in 2011, via 2560 in 2013 naar 3040 (25% van het totaal) in 2014.

Verder schreef de Taaladviesdienst zo'n 100 nieuwe adviezen voor www.onzetaal.nl, waardoor er op de website op steeds meer vragen een antwoord kan worden gevonden.

Betaalde opdrachten

In 2014 ontving de Taaladviesdienst netto € 163.650 voor werk dat voor derden werd verricht, inclusief het werk voor de Taalunie. De overige inkomsten zijn afkomstig van correctiewerk (€ 32.850; in 2014 sterk teruggelopen), uit royalty's voor boeken en de Taalkalender (€ 6370), de opbrengst van de telefonische adviesdienst (€ 7940), en van cursussen en workshops (€ 44.330). Vooral in het laatste onderdeel zat met 175% erg veel groei. Door een bijdrage van de stichting Vrienden van Onze Taal kon de Taaladviesdienst voor een vergoeding van € 9240 aan bijzondere projecten werken.

2014 was het tweede jaar van het vijfjaarsproject 'Taaladvies.net', dat Onze Taal in de periode 2013-2017 voor de Nederlandse Taalunie uitvoert. In 2014 werd voor dit project door Onze Taal € 55.578 in rekening gebracht. In 2014 werd verder voor het 28e jaar de concept-Troonrede gecorrigeerd en van commentaar voorzien.

Vaste taken

Vaste taken van de Taaladviesdienst in 2014 waren verder het tienmaal schrijven van de rubrieken 'Vraag en antwoord' en 'Taaltest' voor het tijdschrift *Onze Taal*, de eindredactie van de Taalkalender 2015 en 2016, de eindredactie van de e-mailnieuwsbrief *Taalpost*, het schrijven van de e-mailnieuwsbrief *Woordpost* en van *Woordspot*, een wekelijks woord-blog voor scholieren, en het maandelijks meecorrigeren van de kopij en de drukproeven van het tijdschrift.

Bij de dienst waren eind 2014 zes taaladviseurs werkzaam, met een gemiddelde aanstelling van 29 uur per week.

Publiciteit

Het genootschap stond ook in 2014 opnieuw volop in de aandacht in de media. De meeste aandacht trok Jaap Toorenaar met zijn verzameling ouderwijsheden, waarvoor de basis gelegd werd in *Onze Taal*. Toorenaar trad op in bijna elk denkbaar medium, waarbij vermelding van het tijdschrift *Onze Taal* steeds onvermijdelijk was.

Sinds mei 2014 bemant de Taaladviesdienst wekelijks het Taalloket in het radioprogramma De Taalstaat, een taalprogramma van Frits Spits op NPO Radio 1 op zaterdagochtend, met een bereik van 300.000 luisteraars. De Taalstaat organiseerde in de periode januari-mei samen met Onze Taal de verkiezing van de beste leraar Nederlands. Redactielid Peter-Arno Coppens schoof in die periode namens Onze Taal wekelijks aan als jurylid.

Ook was er in De Taalstaat in juni aandacht voor de vernieuwde doelstelling van het Genootschap Onze Taal en werd in september Hein de Kort geïnterviewd over 25 jaar taaltekeningen in *Onze Taal*.

Verder was Onze Taal op de radio vaak te gast bij Wekker Wakker van Omroep MAX en diverse keren bij Giel Beelen op 3FM, onder meer in juni over verbasterde autonomen. De bureauredactie droeg maandelijks bij aan een taalrubriek in de populaire jongerenkrant Kidsweek. In januari publiceerde Onze Taal een artikel van Erwin Wijman over de voornaam *Bentley*, wat leidde tot besprekingen in De Telegraaf en in alle AD-kranten.

De benoeming van Wil Sterenborg tot lid van verdienste van Onze Taal was in december onderwerp in lokale Brabantse media. In diezelfde maand leidde de verkiezing van het woord *rampvlucht* tot Onze Taal-woord van het jaar 2014 tot vele vermeldingen in de media.

Onzetaal.nl

De website van Onze Taal trok in 2014 gemiddeld per maand 912.500 bezoekers, een groep die bestond uit 584.000 verschillende ('unieke') bezoekers, een stijging met 22% ten opzichte van 2012, toen dat maandgemiddelde 480.000 was. Tijdens de in totaal bijna 11 miljoen bezoeken werden 16,8 miljoen informatiepagina's opgevraagd. Ruim 80% van de bezoekers bezoekt de site allereerst voor een taaladvies. Met de bovenstaande bezoekerscijfers behoort de website www.onzetaal.nl tot de best bezochte websites in Nederland.

Taalpost

De elektronische nieuwsbrief Taalpost wordt sinds 2002 drie keer per week gratis toegestuurd aan belangstellenden. Het bereik van de taalnieuwsbrief heeft zich sinds 2013 gestabiliseerd rond 22.000 abonnees. De Nederlands-Vlaamse redactie van Taalpost werd ook in 2014 gevormd door twee externe medewerkers: Marc van Oostendorp en Erik Dams. Zie www.taalpost.nl.

Woordpost

In Woordpost (sinds 2009) licht de Taaladviesdienst in elke aflevering een moeilijk woord uit de actuele pers toe (in betekenis, herkomst en uitspraak). Deze nieuwsbrief verschijnt tweemaal per week, op de (werk)dagen dat *Taalpost* niet verschijnt. Woordpost groeide in 2014 verder door naar 18.350 abonnees (in 2013: 17.000, in 2011: 13.000) Zie www.woordpost.nl.

TLPST

De uitgave TLPST, een jongerenversie van de succesvolle uitgave *Taalpost*, bestaat vanaf september 2012. Deze taalnieuwsbrief voor jongeren is opgezet in afstemming met het onderwijs en verschijnt eenmaal per maand. Sinds juni 2013 wordt TLPST samen met de educatieve uitgever Noordhoff te Groningen uitgebracht, als voorziening bij hun lesmethode Nieuw Nederlands, die door 60% van de middelbare scholen gebruikt wordt. TLPST komt door deze samenwerking maandelijks bij ruim 6000 leraren Nederlands terecht als lesmateriaal.

Na een proefjaar is in juni 2014 gekozen voor voortzetting van de samenwerking. Door die samenwerking neemt de algemene bekendheid van TLPST verder toe: begin 2014 waren via Onze Taal ook ongeveer 2100 docenten en scholieren geabonneerd, eind 2014 was die groep gegroeid naar 2513 gebruikers.

Woordspot

Woordspot is gericht op het versterken en vergroten van de woordenschat van jongeren van 12-16 jaar in de onderbouw van de middelbare school. Het geeft wekelijks in de vorm van een blog uitleg bij een lastig maar nuttig Nederlands woord. Het blog is eenvoudig benaderbaar via Twitter en Facebook.

Woordspot werd tot september 2013 gefinancierd door de Stichting Vrienden van Onze Taal. In de zomer van 2014 sloot Onze Taal een overeenkomst met educatieve uitgever Malmberg voor de verdere financiering van deze uitgave. Malmberg heeft Woordspot voor docenten Nederlands tot onderdeel gemaakt van de lesmethode Taalent; daarmee is ook het rechtstreekse bereik van de uitgave sterk vergroot: van 4000 naar 8000 lezers per maand van het blog, en van 1500 naar ruim 2000 e-mailabonnees eind 2014.

Sociale media

- Sinds 2009 beheert de Taaladviesdienst op de professionele netwerksite LinkedIn een Onze Taal-groep. Eind 2009 had deze groep 1500 leden, eind 2013 waren 8800 leden actief en dat aantal groeide in 2014 door tot 10.200.
- In 2009 werd een Twitter-account opgezet, waarop vele actieve internetgebruikers onder meer taaladviezen krijgen, het taalnieuws van Onze Taal volgen en dat verder verspreiden. Het aantal 'volgers' nam explosief toe van 600 eind 2009 naar ruim 45.000 eind 2013, en in 2014 is dat aantal op 55.200 gekomen. Onze Taal staat in de top-500 van Nederlandse twitteraars. In 2014 werden via Twitter minstens 200 nieuwe leden voor de vereniging geworven. Het taalnieuws wordt via Twitter automatisch verspreid.
- In 2012 is Onze Taal begonnen met een Facebookpagina. In een min of meer vast stramien: maandag een puzzel, dinsdag een quiz, woensdag discussie of een tip, donderdag een actueel/interessant woord en vrijdag een taalkronkeldag. Eind 2013 had de pagina 14.400 'likes', en dat nam in 2014 explosief toe tot 32.700. Via Facebook worden ook weggeefacties uitgevoerd en wordt aandacht gevraagd voor artikelen in het tijdschrift, Onze Taal-uitgaven en het lidmaatschap. Via Facebook werden in 2014 minstens 130 nieuwe leden geworven.

Overige gebeurtenissen

In 2014 werd verder door Onze Taal:

- de app herzien en geactualiseerd die de taaladviezen en het taalnieuws van de website op een eenvoudige manier ontsluit voor gebruikers van smartphones en tablets; de app werd in maart 2013 uitgebracht en is inmiddels totaal 140.000 keer gedownload;

- veel werk gemaakt van een nieuwe en moderne webwinkel, die in december 2014 in bedrijf kwam - de verzending van bestelde boeken werd bij een verzendbedrijf ondergebracht;
- een kindertaalkalender 2015 gemaakt in samenwerking met de jongerenkrant Kidsweek, uitgebracht bij uitgeverij Bekking & Blitz;
- bij uitgeverij Prisma het boek *5000 Venijnige dicteewoorden* geactualiseerd als opmaat voor de dicteetijd in december;
- voor de 22e keer de Taalkalender van Onze Taal gepubliceerd (van 2015);
- bij uitgeverij Bekking & Blitz voor de vierde keer een Taalagenda (2015) uitgebracht;
- aan de leden zo'n 7850 boeken en andere uitgaven verkocht; ten opzichte van 2013 (6365) is dat een stijging met 23%;
- met vele advertenties en banners een totaal van 3.480 nieuwe leden en (proef)abonnees geworven ter vervanging van het verloop in het ledenbestand;
- door het bestuur een bestuursvereenvoudiging uitgevoerd die samenviel met een modernisering en herziening van de statuten; deze werd in juni 2014 door de ledenvergadering goedgekeurd.

Bij het bureau van het genootschap waren eind 2014 veertien medewerkers in dienst (gemiddeld 30 uur per week), in totaal een formatieruimte van 10,5 fulltime arbeidsplaatsen (fte). Met vier externe medewerkers is er een contract voor het werk in de redactie van Onze Taal en voor Taalpost.

Plannen

- In 2015 zal de aandacht allereerst wederom gericht zijn op het voortzetten en op peil houden van de basisdiensten voor de leden en het zo mogelijk verbeteren van de kwaliteit daarvan: het tijdschrift, de adviesdienst, de informatie via de website, en de elektronische nieuwsbrieven *Taalpost*, *Woordpost*, *TLPST* en de uitgave *Woordspot*.
- De werving van nieuwe leden was vele jaren voornamelijk gebaseerd op plaatsingen van advertenties in kranten en tijdschriften. In 2015 zal Onze Taal een nieuw wervingsplan maken. Dat zal mede gebeuren door de inzet van ambassadeurs van Onze Taal en bekende Nederlanders die willen pleiten voor aandacht voor (goed) taalgebruik.
- In 2015 zal de website van Onze Taal 'responsive' worden gemaakt: het scherm met informatie past zich dan ook aan elke maat scherm van tablet of telefoon aan.
- Op de website wil Onze Taal in 2015 een onderwijsafdeling inrichten waar teksten bijeen staan die voor het onderwijs of scholieren/studenten van belang zijn. In deze vorm wil Onze Taal mede een vorm van taalkundeonderwijs stimuleren en faciliteren.
- In 2015 zal met professionele enquêtes onderzoek worden gedaan onder de leden en lezers van Onze Taal, om een goed beeld te krijgen van wie die lezer is en hoe en wanneer uitingen van het genootschap nuttig zijn.
- Bij de stichting Vrienden van Onze Taal worden nieuwe projecten van Onze Taal voor financiering en uitvoering voorgelegd: een onderzoek naar de levensvatbaarheid van spreekwoorden, een boekje over zegswijzen, en andere ideeën die in de loop van het jaar ontstaan.
- In voorbereiding voor oktober 2015 is de website *Spellingsite.nu*, die duidelijk en deskundig advies moet leveren in spellingkwesties.
- In oktober 2015 verschijnt een nieuw officieel Groen Boekje van de overheid; bij Onze Taal zal ook omstreeks die tijd een nieuwe spellinggids uitkomen.

Begroting 2015

De begroting voor 2015 weerspiegelt de verwachting van oktober 2014. In het jaar 2015 wordt slechts een kleine contributieverhoging in rekening gebracht. De vereniging is de laatste jaren voor een sluitende begroting wel afhankelijk geworden van een aanzienlijk bedrag aan (in principe altijd onzekere) giften van de leden.

In de reserves is voor 2015 een voorziening getroffen van € 20.000 voor de moeilijk te begroten kosten van noodzakelijke digitalisering en vernieuwing van elektronische voorzieningen.

Werving van leden vindt steeds meer plaats via sociale media en elektronische uitgaven. In de begroting voor 2015 is – mede vanwege de geringe contributieverhoging van € 0,50 per 1 januari 2015 – een zeer beperkt positief resultaat voorzien van minder dan € 1.000.

Bestuur

Het bestuur bestond eind 2014 uit mr. G.C. (Gert) Haverkate (voorzitter), drs. L. (Leo) Voogt (vicevoorzitter), drs. M.A. (Margot) Scheltema (penningmeester), dr. E.H.C. (Els) Eiffers (secretaris), en de leden prof. dr. C.J.M. (Carel) Jansen, mr. drs. L. (Bert) Jongsma en lic. M. (Martine) Tanghe.

Het algemeen bestuur vergaderde in 2014 drie keer: in maart, juni en oktober. In de periode tot juni – toen de bestuursvernieuwing inging – kwam ook het dagelijks bestuur – bestaande uit voorzitter, vicevoorzitter, secretaris, penningmeester en directeur – daarnaast nog enkele keren bij elkaar.

Den Haag, mei 2015

Peter Smulders, directeur